

Una vida explicada

Assaig

Historia de mis calles

Francisco González Ledesma
Planeta. Barcelona, 2006

Oscar Montferrer

Ha de ser intensament satisfactori mirar enrere i adonar-se que s'ha viscut, estar a punt de morir i pensar: "Potser no he fet tot el que he volgut, però no ha estat gens malament". Mirar enrere, a vegades, és una activitat productiva que s'enriqueix si és comparteixen els resultats: aquesta és una de les gràcies dels llibres de memòries sucosos, perquè dels trampolins cap a la santedat no se'n treu res, tret de l'avorriment.

Francisco González Ledesma ha posat dit a la tecla per explicar què veu quan mira enrere: el resultat d'aquesta evocació és *Historia de mis calles*, un relat en què els elements d'interès —que n'hi ha, perquè l'autor sí que ha estat el guionista de la seva vida— es presenten amb enfocaments i intensitats diferents, la qual cosa permet endevinar unes qualitats humanes que el to general de la redacció, lleument distant, no aconsegueix d'emascarar.

Francisco González Ledesma. JORDI GARCIA

Quan González Ledesma, a qui també es va conèixer com a Silver Kane en una de les moltes èpoques de la seva vida, fa la crònica de la seva feina com a periodista, fa passar a la primera línia narrativa l'anècdota i la constatació de fets: és una mirada nostàlgica que els col·legues que han conegut la manera de fer periodisme que ara ja no existeix compartiran íntimament —té raó quan assenyala la funcionalització de la professió— i que el lector general pot trobar simpàtica perquè els problemes de l'autor són els d'una persona que, com gairebé tothom, lluitat per trobar els seus llocs: feina, família, amistats, coneixements...

Ara bé, el més intens, el més engrescador, el més interessant, el més entenedidor —i fins i tot el que fa justí-

cia plena al gènere en què s'enquadra el llibre— es troba en els passatges en què es recorda una infantesa marcada per la Guerra Civil i per les seves conseqüències, que van ser nefastes per a tothom que no tenia manera de pagar-se una supervivència mínimament còmoda: és a dir, per al gruix de la població.

En aquest tram de l'evocació, González Ledesma universalitza amb destresa i convicció el fet de la infantesa, el de la innocència, el de l'aprenentatge dels mecanismes socials... Sòlid i, a la vegada, engrescador, el relat que l'autor fa de la seva infantesa és d'aquells que creen afició perquè en les seves paraules es percep la veritat viscuda. I un cop es coneix el nen, es fa molt difícil no acompanyar-lo la resta del camí.

La revolta tranquil·la

Assaig

El nou senyor Esteve

Vicenç Relats
Viena. Barcelona, 2006

Laura Castillo

Grans passadissos asèptics, llums de neó, caixeres amb bosses sota els ulls esperant que toquin les deu del vespre per poder descansar els peus, les cues dels divendres a la tarda, els deserts asfaltats dels pàrkings i —com podia faltar?— l'establiment d'hamburgueses de torn.

Aquest era el Goliat contra el que, el 1995, una cinquantena de botiguers i botigueres de Granollers van decidir alçar-se. Perquè la seva visió del comerç era molt més propera —humana—, perquè no volien que el seu centre quedés desertitzat pels anuncis de neó de les grans superfícies dels afores, perquè creien que el comerç ciutadà era un element bàsic de ciutat mediterrània, de la cultura i de la vida al carrer.

I en aquesta lluita quixotesca van convidar els ciutadans a seure en cadires de vimet els dissabtes a la tarda, van organitzar teatre de carrer, van inventar una moneda

local i van promoure campanyes culturals, socials i cíviques per afavorir la cohesió ciutadana. *El nou senyor Esteve* és la història d'aquesta lluita, del compromís d'homes i dones que volien "recuperar la ciutat per a les persones i treballar des d'una activitat tan ciutadana i quotidiana com el comerç per contribuir a fer una societat més humana".

Amb motiu del desè aniversari del naixement de Gran Centre, Vicenç Relats descriu amb admiració l'evolució de l'associacionis-

Vicenç Relats. SP

me entre els comerciants de Granollers. I ho fa amb coneixement de causa, amb la perícia de qui, com a periodista, ha estat encarregat del seguiment del comerç a Catalunya. Perquè *El nou senyor Esteve* no és només una acurada edició —el disseny i la qualitat de les fotos són esplèndids, i un complement ideal per al text— de les vivències d'un grup de botiguers preocupats per l'empobriment del centre de la seva ciutat, també és una anàlisi de l'evolució de les polítiques que des de la Generalitat s'han pres i quines conseqüències han tingut per a l'evolució del model de comerç català.

El senyor Esteve regia des de darrere de l'aparador de La Puntual un món fet de desconfiança, cobdícia, betes i fils. Aquest senyor Esteve de Santiago Rusiñol, emblema de la prosaica petita burgesia, si avui aixequés el cap un dissabte a la tarda i passés per la plaça de la Porxada de Granollers... què en pensaria? Se'n faria creus? Se sorprendria, de ben segur, d'adonar-se de la importància del comerç ciutadà alhora de teixir les relacions humanes d'una ciutat. Els nous senyors Esteve somriurien. Aquesta ha estat la gran victòria de la seva revolta tranquil·la.

Estones de cel

Assaig

Petits grans plaers per ser feliç

Núria Espotellà
Columna. Barcelona, 2006

Anna Tomàs

Tots som cercadors de la felicitat. La perseguim secretament amb afany, amb ansietat, convençuts que s'amaga en la comoditat i en la sofisticació, quan el veritable goig ja està inventat i, si volem, podem gaudir-ne en petites dosis cada dia. La poeta i assagista Núria Espotellà (Celrà, 1959) ens convida a descobrir la importància de les petites coses amb el seu darrer llibre, una obra que va néixer als estudis de Catalunya Ràdio. Setmana rere setmana, els convidats al programa *El suplement* escollien un plaer que els agradava especialment. Ara l'autora ha reunit aquelles preferències, afegint-hi diversos fets quotidians que per a ella són ingredi-

Núria Espotellà. ROBERT RAMOS

ents bàsics del deliciós patís de la felicitat.

Fullejar la premsa mentre devorem pausadament un croissant, fer la migdiada, escoltar la pluja batent sobre la teulada quan som a cobert, degustar lentament una tassa de xocolata amb nata, fer un tomb amb bicicleta... La felicitat no viu lluny de nosaltres, sinó que és la llogatera de totes aquestes breus delectances que, si volem, podem incloure en la nostra agenda. Són estones de cel, com deia la cançó d'Els Pets, moments que haurí-

em d'aprendre a valorar en lloc de capficar-nos en allò que no tenim.

L'autora presenta un treball narratiu rigorós, intimista, amb esplèndides pinzellades líriques. Com ja demostrava als poemaris *Un vent, una mar* i *La mirada de la gavina*, Espotellà posseeix un gran talent per edificar imatges visuals de gran riquesa, per construir metàfores suggerents. Les descripcions dels anomenats petits grans plaers contenen i comparteixen un punt d'ingenuïtat espontània, d'intimisme i extravertiment, així com una bona dosi d'amor i bellesa. Hi ha propostes de les quals el lector ja coneix, de ben segur, la gratificació, com ara passejar per la muntanya i gaudir d'un primer dia de platja. Altres suggeriments són més controvertits, com ara tornar a la feina quan hem estat malalts i matinar per gust el dissabte. La idea és, però, que cadascú dediqui un temps a pensar en allò que li pot animar el dia a dia i que ho porti a terme.

Un àngel amb espadenyes

Poesia

Records i paperets

Josep M. Boixareu
Editorial Rourich-Malhiern
Sant Cugat del Vallès, 2006

Xènia Dyakonova

La relació entre la fe i la religió s'assembla a la que s'estableix entre l'amor i el matrimoni. El matrimoni és considerat un fracàs. Però perquè avui dia la paraula *religió* sol provocar una ganyota de fàstic a la gent d'aquest país? Perquè si es tracta de la religió cristiana, la ganyota és encara més expressiva? Perquè està tan de moda ser violentament ateu i blasfem i posar a parir tots els creients? La resposta és evident. Per la mateixa raó per la qual a la Rússia moderna passa tot el contrari: les persones que abans, sota la tirania soviètica, eren comunistes i marxistes convençuts, resistent a l'opi del poble, ara es tor-

nen religioses, es bategen i parlen en nom del Senyor. No hi ha res com imposar una cosa a nivell nacional durant anys perquè arribi a ser el més odiat en les èpoques posteriors. A més a més, l'odi, ja que de fet és una malformació de l'amor, és igualment cec: no sap separar el gra de la palla. Els russos d'avui, sobretot els intel·lectuals antisoviètics, no son capaços de veure els punts encerats del marxisme, igual que els d'aquí es neguen a admetre els aspectes positius de la fe cristiana. Al meu parer, el que s'ha de tenir molt present és que la fe i la religió no són el mateix, més aviat es contradiuen.

Ara bé: encara hi ha creients de debò. Fins i tot entre els poetes, que solen ser els animals més rebels. Fins i tot entre els catalans, que tenen fama de ser fabulosament incrèduls. Josep M. Boixareu n'és un exemple singular. Llegint els seus poemes, de vegades absolutament cà-

did i d'altres una mica més maliciosos —però sempre amb una immensa bonhomia de fons— m'adono que el poeta sempre és religiós. A més, encara que sigui cristià de formació i principis, la seva ànima és infinitament pagana i al mateix temps infinitament panteista.

Boixareu parla de la natura dels Pirineus, del romaní i de la farigola, del sol i de la lluna, amb una veu pura, meravellada i agraïda d'un home de poble. Sap veure el corrent de bellesa i misteri indesxifrable que travessa tot el món real i tots els seus components, sap fixar-se en les plantes i en els ocells i entendre el seu llenguatge. No es tracta d'uns versos de gran envergadura, més aviat d'una creació d'aficionat, però sí que es pot sentir, al darrere d'un estil planer i tradicional, un cor obert, sincer i generós, impregnat d'una passió commovedora pel paisatge nadiu i per la vida mateixa.